

LIETUVOS ŪKININKŲ SĄJUNGA

LR Vyriausybė
Ministru Pirmininkui S. Skverneliui

2017-09-12 Nr. 17-09/367

LR Seimas
Kaimo reikalų komitetas
Pirmininkui A. Stančikui

LR žemės ūkio ministerija
Ministru B. Markauskui

DĖL SUDĖTINGŲ METEOROLOGINIŲ SĄLYGŲ LIETUVOS REGIONUOSE

Lietuvos ūkininkų sąjunga (toliau – LŪS) š.m. rugsėjo 11 d. išplėstiniame prezidiumo narių posėdyje svarstė susidariusią itin sudėtingą situaciją Rytų Lietuvos rajonuose, kur pastaruoju laiku klimatinė standartinė kritulių norma buvo viršyta 5 kartus. Dėl šios priežasties yra skaičiuojama, jog Ignalinos ir Rokiškio rajonų savivaldybėse yra nuimta tik 30-50 proc. derliaus, o nenuimtas greičiausiai jau liks laukuose, nes oro sąlygos kol kas nesikeičia. Padėtį su nuotraukomis LŪS posėdyje pristatė LŪS vicepirmininkė, Ignalinos skyriaus pirmininkė Marijona Lukaševičienė. Ignalinos ir Rokiškio rajonų žemdirbiai patys jau kreipėsi tiesiogiai į vietas ir kitas institucijas dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių prašydami:

- netaikyti sankcijų dėl nepasiektų investicinių projektų priežiūros rodiklių (pardavimo pajamų, grynojo pelningumo ir kt.);
- netaikyti sankcijų dėl nustatytais terminais nenušienautų pievų ir juodojo pūdymo neapsėjimo iki lapkričio 1 d.;
- netaikyti sankcijų dėl grūdų pardavimo sutarčių neįvykdymo.

Panaši situacija yra Zarasų, Švenčionių, Ukmergės, Molėtų savivaldybėse, netgi kai kuriuose kitų šalies regionų rajonuose, kai rugpjūčio paskutinę dekadą prasidėjus lietui tapo nebeįmanoma nuimti likusio derliaus. Pasidomėjus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais dėl ekstremaliųjų situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašo bei ekstremaliųjų įvykių kriterijų

sąrašo, paaiškėjo, kad esant tokiems nevienodiems per Lietuvą iškritusių kritulių kiekiams, paskelbti ekstremalios situacijos Lietuvoje negalima (situacija neapima 2 trečdalių Lietuvos). Tačiau nuostoliai kai kuriuose rajonuose ypač dideli ir labai skaudūs bei visiškai nepriklausantys nuo pačių žemdirbių veiklos, viršijantys daugiau kaip 10 ha, kai meteorologinis ar hidrologinis reiškinys, sukėlęs žemės ūkio augalų žūtį gali būti įvardintas kaip ekstremalaus kriterijaus įvykis.

LŪS posėdžio dalyviai kreipiasi į atsakingas valdžios institucijas ir prašo ieškoti konkrečių priemonių, kaip padėti šiems rajonams. Nukentėjusieji įvardino, jog labai išaugo kuro sąnaudos derliaus gelbėjimui ir jo džiovinimui, viršydamos kelis kartus įprastas, todėl labai reikėtų, jog esant tokiai situacijai nukentėjusiems būtų galima gauti didesnius nei patvirtinti žymėto kuro kiekius. Taip pat buvo akcentuota, kad jeigu prieš kelis metus buvo surasta lėšų pieno gamintojams, patyrusiems sunkią ekonominę krizę, analogiškai valdžios institucijos turėtų ieškoti galimybes padėti ir šiemet ypatingai nukentėjusiam augalininkystės sektoriui.

Panaši situacija yra nutikusi ir kaimyninėje Latvijoje. Ten nepaprastoji padėtis žemės ūkyje paskelbta 29 rajonuose. Latvijos žemės ūkio ministras konstatuoja, kad dėl liūčių ir potvynių vien Latgaloje ūkininkai patyrė nuostolių 20 000 ha plote.

Klimato kaitos reiškiniai akivaizdūs ir kasmet smogia vis didesne jėga. Lietuvoje beveik visą Nepriklausomybės laikotarpį savieigai yra paliktas melioracijos sistemų tvarkymas, nes tam visada pristigdavo politinės valios ir lėšų. Tikriausiai, kol nebus pasemtas kuris nors vienas iš didesnių Lietuvos miestų, tol valdžioje visi ir toliau bus abejingi. Bet gal neverta laukti blogiausio, o iš esmės ir konkrečiais darbais pradėti melioracijos tvarkymą, nes to nepadarius, bet kokios investicijos į ūkių modernizavimą greitai laiku bus beprasmiškos. Ūkininkai ne kartą išsakė savo poziciją, jog jie prisiimtų melioracijos priežiūrą ateityje, jeigu prieš įrenginių atidavimą jų priežiūrai valstybė savo lėšomis melioracijos sistemas tinkamai sutvarkytų.

Laukiame skubių ir konkrečių veiksnių susidariusiai situacijai spręsti.

Pirmininkas

Jonas Talmantas

Eglė Mačytė, tel. 8-37 225301, el. paštas lus@lus.lt